

POLSKA
RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

URZĄD
PATENTOWY
PRL

OPIS PATENTOWY

94456

Patent dodatkowy
do patentu _____

Zgłoszono: 26.06.74 (P. 172220)

Pierwszeństwo: _____

Zgłoszenie ogłoszono: 17.01.76

Opis patentowy opublikowano: 31.12.1977

MKP H03k 13/17

Int. Cl². H03K 13/17

CZYTELNIA

Urzędu Patentowego
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Twórcy wynalazku: Jacek Gronowski, Sylwester Terebiński

Uprawniony z patentu: Przemysłowy Instytut Telekomunikacji,
Warszawa (Polska)

Układ sterowania konwertera analogowo-cyfrowego przeznaczonego do pracy według metody kolejnych przybliżeń

Przedmiotem wynalazku jest układ sterowania konwertera analogowo-cyfrowego przeznaczonego do pracy według metody kolejnych przybliżeń.

Znane konstrukcje układów sterowania dla konwerterów analogowo-cyfrowych pracujących według metody kolejnych przybliżeń (kompensacji wagowej) wykorzystują łańcuchowe połączenie przerzutników oraz bramek logicznych tworzących układ wybierania sekwencyjnego dla konwertera cyfrowo-analogowego oraz zespół przerzutników stanowiących rejestr kolejnych wyników przejściowych. Przez połączenie funkcji układu wybierania i przechowywania wyników możliwe jest uzyskanie układu sterowania opisanego przez R.J. Manna (Electronics, Nov. 22, 1971). Składa się on z łańcucha przerzutników J—K stanowiącego rejestr przesuwający w którym dzięki sprzężeniom zwrotnym uzyskanym przez szeregowo połączenie bramek logicznych uzyskuje się zapamiętywanie pośrednich wyników przetwarzania w tych samych przerzutnikach. Układ ten posiada wady uniemożliwiające jego pracę w układach szybkich konwerterów. Wady te polegają na występowaniu zakłóceń spowodowanych propagacją sygnałów w sieci sprzężenia zwrotnego zarówno w czasie wykonywania pomiaru, jak i w czasie powrotu układu do stanu wyjściowego.

Celem wynalazku jest skonstruowanie układu sterowania konwertera pracującego według metody kolejnych przybliżeń w którym nie występują opisane zakłócenia.

Istota układu sterowania konwertera analogowo-cyfrowego według wynalazku polega na wprowadzeniu w sieci sterowania dodatkowego połączenia skracającego drogę dla sygnałów sprzężenia zwrotnego celem wykorzystania go w najbardziej krytycznych chwilach propagacji sygnałów przy zmianach stanów układu.

Układ sterowania według wynalazku zapewnia dużą szybkość przetwarzania eliminując jednocześnie ograniczenia wynikające z czasów propagacji w gałęziach sprzężenia zwrotnego.

Wynalazek zostanie bliżej objaśniony na przykładzie wykonania przedstawionym na rysunku, na którym zamieszczony jest schemat blokowy układu sterowania konwertera analogowo-cyfrowego.

Jak pokazano na rysunku układ sterowania według wynalazku składa się z kaskadowego połączenia jednakowych członów E, F, G, H ..., zbudowanych każdy z przerzutnika odpowiednio A_E, A_F, A_G, A_H ... typu J-K oraz z dwóch bramek logicznych odpowiednio B_E i D_E, B_F i D_F, B_G i D_G, B_H i $D_H, \dots$. Członcy te połączone są ze sobą w ten sposób, że każde z nich jest połączone swymi wyjściami z dwoma poprzedzającymi członami łańcucha oraz z jednym następnym.

Człon F układu sterowania konwertera analogowo-cyfrowego pracującego według metody kolejnych przybliżeń stanowi połączenie przerzutnika A_F typu J-K i bramek logicznych B_F i D_F tworzących układ sumy logicznej, z tym, że bramka B_F ma trzy wejścia 3, 4 i 5, jej wyjście łączy się z wejściem bramki D_F a wyjście bramki D_F stanowi wyjście układu sumy logicznej. Wejście 4 układu sumy logicznej B_F połączone jest przewodem 8 z wejściami przygotowującymi J_1 i K_1 przerzutnika A_G typu J-K oraz z wyjściem Q kolejnego członu H łańcucha, drugie wejście 5, natomiast, jest połączone przewodem 7 z wyjściem Q przerzutnika A_G następnego członu G, zaś trzecie wejście 3 wspomnianej logicznej sumy B_F połączone jest przewodem 2 z wejściami J_3 i K_2 przerzutnika A_G następnego członu G. Wyjście logicznej bramki D_F jest połączone z drugimi wejściami przygotowującymi J_3 i K_2 przerzutnika A_F , stanowiąc jednocześnie wyjście do poprzedzającego członu E. Pozostałe wejścia przygotowujące przerzutnika A_F stanowią wejścia członu F dla sygnału z członu poprzedzającego E oraz połączenia 9 z odpowiedzią komparatora. Wyjścia przerzutnika A_F : Q stanowi wyjście do następnego członu G a wyjście Q do członu poprzedzającego E.

Do wejścia 10 każdej logicznej sumy D_E, D_F, D_G, D_H ... doprowadzany jest przewodem 12 sygnał ustawiający, przy jednoczesnym doprowadzaniu tego sygnału przewodem 11 do wejścia 5 każdego przerzutnika A_E, A_F, A_G, A_H poszczególnych członów E, F, G, H ...

Wyjście Q poprowadzone przewodem 6 doprowadzone z kolei do wejścia konwertera cyfrowo-analogowego stanowiącego podzespół odniesienia w konwerterze analogowo-cyfrowym stanowi wyjście 1 układu według wynalazku.

Powtarzalne człony sterowania połączone ze sobą stanowią rejestr sterująco-pamiętający, w którym przerzutniki spełniają rolę elementów wyznaczających kolejne etapy cyklu przetwarzania tworząc rejestr przesuwający, natomiast po spełnieniu roli układu wybierającego przerzutniki te, dzięki połączeniu z następnymi członami przekształcają się w elementy rejestru roboczego, w którym zapamiętywany jest wynik przetwarzania.

Zadaniem układu sterowania konwertera analogowo-cyfrowego pracującego według metody kolejnych przybliżeń jest wytwarzanie w kolejnych taktach zegara sterującego sygnałów cyfrowych dla współpracującego konwertera cyfrowo-analogowego stanowiących kolejne przybliżenia cyfrowego równoważnika mierzonego napięcia wejściowego. Sygnały te tworzone są w ten sposób, że w kolejnych taktach zegara wpisuje się wartość „1” do kolejnych wejść konwertera cyfrowo-analogowego zaczynając od najbardziej znaczącego (pierwszego) i w zależności od wyniku porównania przez komparator napięcia wytworzonego przez konwerter c/a z napięciem wejściowym ustala się wartość danego bitu dla następnych taktów procesu przetwarzania.

Dla 4-bitowego konwertera analogowo-cyfrowego kolejne sygnały sterujące można przedstawić w postaci tablicy.

	1 takt	P	2 takt	P	3 takt	P	4 takt
1.	1000	1	0100	1	0010	1	0001
2.	1000	1	0100	1	0010	0	0011
3.	1000	1	0100	0	0110	1	0101
4.	1000	1	0100	0	0110	0	0111
5.	1000	0	1100	1	1010	1	1001
6.	1000	0	1100	1	1010	0	1011
7.	1000	0	1100	0	1110	1	1101
8.	1000	0	1100	0	1110	0	1111

Praca układu sterowania rozpoczyna się od ustawienia przerzutników A_E, A_F, A_G, A_H ... w członach E, F, G, H zgodnie z tablicą tj. przerzutnik A_E w członie E w stan „1”, natomiast przerzutniki w członach F, G, H w stan „0”, co odpowiada stanowi wysokiemu na wyjściach Q wszystkich przerzutników za wyjątkiem pierwszego. Ustawienie przerzutników układu sterującego w stan wyjściowy powoduje wystereowanie związanego konwertera c/a do pierwszego stanu odniesienia 1000.

W zależności od wyniku porównania na wejściu 9 z komparatora pojawi się sygnał logiczny „1” lub „0”. Pierwszy impuls zegarowy po ustawieniu stanu początkowego podany na wejście zegarcwe C przerzutników powoduje zmianę stanu przerzutnika A_F w członie F z „0” na „1”, bowiem stan wszystkich wejść przygotowujących K jest wysoki, a stan wejścia J_2 nie ma wpływu na zmianę stanu przerzutnika J—K ze stanu „1” do „0”. W członie E zmiana stanu przerzutnika A_E uzależniona jest od sygnału z komparatora doprowadzanego przewodem 9. W ten sposób po pierwszym impulsie zegarowym stan przerzutników w kolejnych członach będzie odpowiadał poz. 1—4 lub 5—8 tablicy. Przerzutniki w członach G i H nie zmieniają swego stanu, bowiem jest on zgodny ze stanem wejść przygotowujących K.

Wpisanie stanu „1” do drugiego członu powoduje natychmiastowe zablokowanie wejść J—K stopnia poprzedzającego przez podanie poziomu „0” z wyjścia 7 na wejście 5 stopnia poprzedzającego oraz z opóźnieniem równym propagacji przez układ bramek B i D. Kolejny impuls zegarowy powoduje przesunięcie „1” do członu G w analogiczny sposób jak poprzednio. Wpisanie „1” do przerzutnika A_G w członie G powoduje natychmiastowe zablokowanie wejść J—K stopnia poprzedzającego, a jednocześnie podanie sygnału blokującego na wejście 5 sumy B_F członu F łańcucha. Ponieważ zbocze opadające na wyjściu przerzutnika ma mniejsze opóźnienie niż zbocze narastające względem zegara, w łańcuchu sprzężenia zwrotnego składającego się z elementów B i D poszczególnych członów praktycznie istnieje stan blokady nie zakłócony propagacjami sygnałów przy zmianach stanów obydwu sąsiednich przerzutników.

Zastrzeżenia patentowe

1. Układ sterowania konwertera analogowo-cyfrowego pracującego według metody kolejnych przybliżeń, składający się z szeregu kaskadowo połączonych jednakowych członów sterowania, z n a m i e n n y t y m , że wyjście (Q) przerzutnika (A_F) każdego członu następnego, (F), jest połączone bezpośrednio z jednym z wejść (J) i jednym z wejść (K) przerzutnika (A_E) członu poprzedniego, (E), w celu dodatkowego połączenia tych obydwu członów dla wyeliminowania wpływu propagacji sygnałów impulsowych przez bramki logiczne (B) i (D).

2. Układ sterowania konwertera analogowo-cyfrowego pracującego według metody kolejnych przybliżeń, składający się z szeregu kaskadowo połączonych jednakowych członów sterowania, z n a m i e n n y t y m , że dodatkowe wejście logicznej bramki (D) każdego członu połączone jest z ustawiającym wejściem (11) przerzutnika (A) w każdym członie, na które podawany jest sygnał zerujący po zakończeniu pomiaru, dzięki czemu uzyskuje się zmniejszenie czasu działania układu przy zerowaniu.

